Ümumi məlumat		
	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG-320 - Xəzərşünaslıq (6 AKTS, kredit sayı - 3)
	Departament	Coğrafiya və ətraf mühit
	Proqram	Bakalavr
	Tədris semestri	Payız - 2025
	Fənni tədris edən müəllim	Cavid Hüseynov
	E-mail:	javid.huseynov@khazar.org cavid-huseyn1977@mail.ru
	Telefon:	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Məsləhət saatları	

Prerekvizitlər	Yox
Tədris dili	Azərbaycan
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	**Əsas:** R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorolgiyası. Bakı “Elm”, 2013 **Əlavə:** 1. F.Ə.İmanov, V.A.Məmmədov, İ.M.Abdullayev Hidrologiya, Bakı 2014 2. P.M.Məmmədov Xəzər dənizinin hidrometeoroloji atlası, Bakı-2015 3. Z.S.Abdullayev, X.Muxtarlı Neft daşları rayonunun hidroloji xüsusiyyətləri, Bakı-2013 4. Z.Abdullayev, X.Muxtarlı və s. Dəniz hidrometeoroloji proqnoz üsulları, Bakı-2013
Kursun vebsaytı	
Tədris metodları	Mühazirə

Qiymətləndirmə	**Komponentləri**	**Tarix**	**Faiz (%)**
	Davamiyyət		5
	Aktivlik		5
	Tapşırıqlar və Quiz		10
	Yazılı esse və yaxud təqdimat		10
	Aralıq imtahanı		30
	Final imtahanı		40
	Yekun		100

Kursun təsviri	Xəzər dənizinin etimologiyası və formalaşması, müasir fiziki parametrləri və coğrafi səciyyəsi, mühafizə olunan əraziləri haqqında, təbii ehtiyatları, sahillərin və dəniz dibinin geomorfologiyası, dəniz üzərində iqlim şəraitinin formalaşması, dənizn axınları, temperaturu, duzluluğu, şəffaflığı və s. hidroloji parametrlərin mösüm dəyişmələrini əks etdirən məlumatlar veriləcək. Həmçinin, Xəzər dənizinin səviyyəsinin dəyişməsi və onun sosial-iqtisadi-ekoloji nəticələri, səviyyə dəyişməsinin uzunmüddətli proqnozu, dənizin ekocoğrafiyası, çirklənmə mənbələrinin müəyyənləşdirilməsi, ümumi ekoloji vəziyyətinin qiymətləndirilməsi haqqında geniş məlumat veriləcək.
Kursun məqsədi	• Xəzər dənizinin etimologiyasının və formalaşmasının, fiziki parametrləri və coğrafi səciyyəsinin, təbii ehtiyatlarının, həmçinin, sahillərinin və dəniz dibinin geomorfologiyasının, iqlim şəraitinin, hidrologiyasının, səviyyəsinin dəyişməsi problemlərinin və ekocoğrafiyasının öyrənilməsi; • Nəzəri biliklərin tətbiqi, bacarıq və vərdişlərin təkmilləşdirilməsi.

<table>
<tr><td>Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri</td><td colspan="3">Kursun tədris olunması tələbələrə Xəzər dənizinin etimologiyasını və formalaşmasını, fiziki parametrləri və coğrafi səciyyəsini, təbii ehtiyatlarını, həmçinin, sahillərinin və dəniz dibinin geomorfologiyasını, iqlim şəraitini, hidrologiyasını, səviyyəsinin dəyişməsi problemlərini və ekocoğrafiyasını öyrətməyə, həmçinin tələbələrin öz potensial imkanlarından səmərəli istifadə etməsinə, idrak fəallığının artırılmasına, intellektual potensialının üzə çıxarılmasına imkan yaradacaqdır.</td></tr>
<tr><td>Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)</td><td colspan="3">1. Tələbələr onlayın dərslərə fəal şəildə qoşulmalı, müzakirələrdə iştirak etməli, müəllimin tələbinə uyğun olaraq kameraları lazımi halda açmalıdırlar;
2. Müəllimlə bir yerdə hər bir tələbə də onlayın öyrənmə mühitinin formalaşdırılmasına maraqlı olmalıdır;
3. Tapşırıqlar son tarixdən gec göndərildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaq;
4. Tapşırıqlar yerinə yetrilərkən plagiarizmə yol verilməməli, əldə edilmiş məlumatların mənbələrinə istinad etməli və istinadlar göstərilməlidir;
5. Tələbələrin qiymətləndirmə üçün təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq plagiatizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstərilməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanacaq;
6. Tələbələrin bir-birindən köçürmə halları aşkarlandığı zaman nəticələr ləğv olunacaq;
7. Tələbələrin onlayın dərslərdə iştirakı məcburidir. Dərslərin 30%-ində iştirak etməyən tələbələr imtahana buraxılmayacaqlar;
8. Müəllimə telefonla zəng etmək zərurət hallarında mümkündür;
9. Kurs müəllimi tələbələrin davranış və müvəffəqiyyətinə aid olan bütün qərarların qəbulunda müstəsna hüquqa malikdir;
10. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, tələbənin dərs zamanı ümumi hazırlığı şifahi suallar əsasında 1-5 balla qiymətləndirilir. Semestrin sonuna qədər bu ballar yığılıb və ortaq məxrəc çıxarılaraq (maksimum 5) müəyyən edilir;
11. Tələbənin davamiyyəti, dərsə vaxtında qoşulub-qoşulmaması (gəlib-gəlməməsi), tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməsi, özünü dərsdə diqqətli aparması da nəzərə alınır (5 bala qədər). Tədris prosesi zamanı Microsoft Teams platforması üzərindən təşkil olunan online dərsdə (auditoriyada) nizam-intizamın pozulması hallarına yol verən tələbənin aktivlik balı mənfi qiymətləndirilə, yaxud da tələbə dərsdən (auditoriyadan) xaric oluna bilər;
12. Quiz (şifahi və yazılı formada) üçün 5 bal ayrılıb;
13. Tapşırıq hər bir tələbəyə verilən fərdi tapşırıqdır və maksimum 5 balla qiymətləndirilir.
14. Yazılı esse və yaxud təqdimat üçün sərbəst mövzu seçimi olacaq. Tələbə öz istəyi ilə mövzulardan seçəcək. Təqdimat, təxminən 7-10 slayddan ibarət olmalıdır.
Qiymətləndirmə zamanı aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır:
• Mövzunun 6-8 səhifəlik yazıda tam əhatə olunması (2 bal);
• Daha müasir ədəbiyyatdan (son 5-10 ilin) istifadə (2 bal);
• Xarici ədəbiyyatlardan istifadə (3 bal);
• Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi (3 bal)</td></tr>
<tr><td colspan="4">CƏDVƏL</td></tr>
<tr><td>№</td><td>Tarix</td><td>Fənnin mövzuları</td><td>Tövsiyə olunan</td></tr>
</table>

			kitab və dərsliklər
1	20.09.2025	**Giriş:** **Fənnin məqsəd və vəzifələri**	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 4. 2. Mühazirə materialları
2	27.09.2025	**1. Ümumi səciyyə** 1.1. Etimologiyası və formalaşması.	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 7-8. 2. Mühazirə materialları
3	04.10.2025	1.2. Müasir fiziki parametrləri və coğrafi səciyyəsi	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 8-20. 2. Mühazirə materialları
4	11.10.2025	1.3. Mühafizə olunan əraziləri 1.4. Təbii ehtiyatları	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 20-26. 2. Mühazirə materialları
5	18.10.2025	**2.Sahillərinin və dəniz dibinin geomorfologiyası** 2.1. Sahil zonasının fiziki-coğrafi təsviri	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 27-30. 2. Mühazirə materialları
6	25.10.2025	2.2. Dəniz dibinin geomorfologiyası	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 30-39. 2. Mühazirə materialları
7	01.11.2025	**3. İqlim şəraiti** 3.1. İqlimin şəraitinin formalaşması 3.2. İqlim amilləri	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 40-60. 2. Mühazirə materialları
ARALIQ İMTAHANI			
8	15.11.2025	**4. Xəzər dənizinin hidrologiyası** 4.1. Suların temperaturu 4.1.2. Səth sularının temperaturu 4.1.3. Temperaturun vertikal paylanması	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 61-74. 2. Mühazirə materialları
9	22.11.2025	4.2. Axınlar və su dövranları 4.3. Səth dalğaları	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 78-97. 2. Mühazirə materialları
10	22.11.2025	4.4. Duzluluq 4.5. Suların şəffaflığı 4.6. Buz rejimi	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 74-77, səh 98-107. 2. Mühazirə materialları
11	29.12.2025	5. Səviyyənin dəyişməsi problemi 5.1. Dəniz səviyyəsinin müxtəlif miqyaslı zaman dəyişmələri	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 108-122. 2. Mühazirə materialları
12	06.12.2025	5.2. Dənizin səviyyəsinin dəyişməsinin səbəbləri	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı "Elm", 2013. Səh 122-145.

			2. Mühazirə materialları
13	13.12.2025	5.3.Xəzər dənizi səviyyəsinin uzunmüddətli proqnozu 5.4. Xəzər dənizinin su balansı	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı “Elm”, 2013. Səh 147-164. 2. Mühazirə materialları
14	20.12.2025	**6.** Xəzər dənizinin ekocoğrafiyası 6.1. Ümumi ekoloji vəziyyət 6.2. Əsas çirklənmə mənbələri	1. R.M.Məmmədov. Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası. Bakı “Elm”, 2013. Səh 167-176. 2. Mühazirə materialları
15	27.12.2025	Ümumiləşdirici dərs. Təqdimatlar	
FİNAL İMTAHANI			